ROYAUME DE BELGIQUE

SERVICE PUBLIC FEDERAL JUSTICE

AVANT-PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 1ER MARS 2000 CRÉANT UN INSTITUT DES JURISTES D'ENTREPRISE

PHILIPPE, Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, Salut.

Sur la proposition du Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRETE ET ARRETONS:

Le Ministre de la Justice est chargé de présenter en notre nom à la Chambre des représentants le projet de loi dont la teneur suit :

Chapitre Ier. – Disposition générale

Article 1er. La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Chapitre II. – Modifications à la loi du 1er mars 2000 créant un Institut des juristes d'entreprise

Art. 2. A l'article 2, paragraphe 1er, alinéa 2, de la loi du 1er mars 2000 créant un Institut des juristes d'entreprise, les modifications suivantes sont apportées :

1° le quatrième tiret est remplacé par ce qui suit :
"- d'assurer l'organisation et la supervision de la formation de ses membres;";

2° après le quatrième tiret, sont insérés les tirets suivants rédigés comme suit :
« - de veiller sur les valeurs fondamentales de la profession, à savoir l'indépendance intellectuelle, la loyauté, la compétence et la confidentialité;
- de soutenir ses membres dans l'exercice de leur profession;

KONINKRIJK BELGIE

FEDERALE OVERHEIDSDIENT JUSTITIE

VOORONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 1 MAART 2000 TOT OPRICHTING VAN EEN INSTITUUT VOOR BEDRIJFSJURISTEN

FILIP, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Op de voordracht van de Minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

De Minister van Justitie is ermee belast in onze naam bij de Kamer van volksvertegenwoordigers het ontwerp van wet in te dienen waarvan de tekst hierna volgt:

Hoofdstuk I. – Algemene bepaling

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Hoofdstuk II. – Wijzigingen van de wet van 1 maart 2000 tot oprichting van een Instituut voor bedrijfsjuristen

Art. 2. In artikel 2, paragraaf 1, tweede lid, van de wet van 1 maart 2000 tot oprichting van een Instituut voor bedrijfsjuristen worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het vierde streepje wordt vervangen als volgt:
"- de opleiding van zijn leden te organiseren en er op toe te zien;";

2° na het vierde streepje worden de volgende streepjes ingevoegd, luidende:
" - over het respect van de fundamentele waarden van het beroep te waken, zijnde de intellectuele onafhankelijkheid, de loyaliteit, de bekwaamheid en de vertrouwelijkheid;
- zijn leden te ondersteunen in de uitoefening van hun beroep;

- de prendre toutes les initiatives et mesures utiles pour la défense des intérêts de la profession; ».

Art. 3. A l'article 4 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées :

1° dans le paragraphe 1er, 3°, modifié par la loi du 19 mai 2010, le mot "conseiller" est remplacé par les mots "donner des avis relatifs à l'évaluation de la situation juridique" ;
2° dans le paragraphe 1er, il est inséré un 5° rédigé comme suit :

« 5° exercer la profession de juriste d'entreprise en toute indépendance intellectuelle. » ;
3° il est inséré un paragraphe 1er/1 rédigé comme :

« § 1er/1. Par dérogation au paragraphe 1er, 2°, la qualité de membre de l'Institut peut également être conférée à une personne physique qui est membre de l'organe de direction d'une personne morale, pour l'exercice de la profession de juriste d'entreprise au sein de cette personne morale, si la loi interdit que ce membre exerce ce mandat de direction par le biais d'un contrat de travail. ».

Art. 4. A l'article 5 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées :

1° dans le texte néerlandais de l'alinéa unique, le mot "confidentieel" est remplacé par le mot "vertrouwelijk";
2° l'alinéa unique est complété par la phrase suivante rédigée comme suit :
« Cette confidentialité couvre également la correspondance interne qui contient la demande d'avis, les correspondances internes échangées au sujet de la demande, les projets d'avis ainsi que les documents internes établis en préparation de l'avis. »

Art. 5. Dans l'article 8, § 1er, alinéa 1er, de la même loi, les mots «, qui peut prévoir de tenir la réunion par le biais de moyens de communication électronique, » sont insérés entre les mots « conseil » et les mots « et selon les modalités » .

- alle initiatieven en maatregelen te nemen die nuttig zijn voor de behartiging van de belangen van het beroep;".

Art. 3. In artikel 4 van dezelfde wet, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, 3°, gewijzigd bij de wet van 19 mei 2010, worden de woorden "raad geven" vervangen door de woorden "advies geven betreffende de bepaling van de rechtspositie";
2° in paragraaf 1 wordt de bepaling onder 5° toegevoegd, luidende :

"5° het beroep van bedrijfsjurist in volle intellectuele onafhankelijkheid uitoefenen.";

3° een paragraaf 1/1 wordt toegevoegd, luidende:

"§ 1/1. In afwijking van paragraaf 1, 2°, kan de hoedanigheid van lid van het Instituut ook worden toegekend aan een natuurlijke persoon die lid is van het bestuursorgaan van een rechtspersoon, voor de uitoefening van het beroep van bedrijfsjurist binnen die rechtspersoon, indien de wet verbiedt dat dit lid deze bestuursopdracht uitoefent door middel van een arbeidsovereenkomst.".

Art. 4. In artikel 5 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in de tekst van het enige lid wordt het woord "confidentieel" vervangen door het woord "vertrouwelijk";
2° het enige lid wordt aangevuld met een zin, luidende:
" Deze vertrouwelijkheid strekt zich eveneens uit tot de interne correspondentie die een verzoek om advies bevat, de interne correspondentie die wordt gevoerd over dat verzoek, de ontwerpadviezen en de interne documenten die worden opgesteld ter voorbereiding van het advies.";

Art. 5. In artikel 8, § 1, eerste lid, van dezelfde wet worden de woorden ", die kan voorzien om de vergadering via elektronische communicatiemiddelen te houden, " ingevoegd tussen het woord "raad" en het woord "en op de wijze".

Art. 6. A l'article 9 de la même loi, les modifications suivantes sont apportées :

1° le paragraphe 1er, est complété par un alinéa rédigé comme suit :
« Lorsque durant le terme de trois ans, un mandat est vacant et qu'il n'y a pas de membre suppléant du même rôle linguistique disponible, le conseil peut coopter un nouveau membre du conseil. La première assemblée générale qui suit confirme le mandat du membre du conseil coopté; en cas de confirmation, le membre du conseil coopté termine le mandat de son prédécesseur, sauf si l'assemblée générale en décide autrement. A défaut de confirmation, le mandat du membre du conseil coopté prend fin après l'assemblée générale, sans que cela porte préjudice à la régularité de la composition du conseil jusqu'à cette date. » ;

2° dans le paragraphe 4, les mots « aux §§ 2 et 3 » sont remplacés par le mot « au ».

Art. 7. A l'article 14, § 1er, de la même loi, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l'alinéa 1er, c), les mots "une année" sont remplacés par les mots "deux années";

2° le paragraphe 1er, est complété par les alinéas suivants rédigés comme suit:

« Les instances disciplinaires de l'Institut décident s'il y a lieu de rendre publiques les sanctions de suspension et de radiation et, le cas échéant, sous quelle forme.

Les instances disciplinaires de l'Institut peuvent suspendre le prononcé de la condamnation ou surseoir à l'exécution de la sanction disciplinaire, le cas échéant moyennant les conditions particulières qu'elles fixent. En cas de non-respect des conditions, le président de l'instance disciplinaire ayant prononcé la sanction convoque, d'office ou à la demande du président de l'Institut, le juriste d'entreprise à une audience de l'instance disciplinaire en vue soit de prononcer une sanction, soit de révoquer le sursis.

Les instances disciplinaires de l'Institut peuvent, dans leur sentence, mettre à charge du juriste d'entreprise concerné les frais qui ont

Art. 6. In artikel 9 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 wordt aangevuld met een lid, luidende:
"Wanneer gedurende de termijn van drie jaar een mandaat openvalt en er geen plaatsvervangend lid van dezelfde taalrol beschikbaar is, kan de raad een nieuw raadslid coöpteren. De eerstvolgende algemene vergadering bevestigt het mandaat van het gecoöpteerde raadslid; bij bevestiging volbrengt het gecoöpteerde raadslid het mandaat van zijn voorganger, tenzij de algemene vergadering er anders over beslist. Bij gebrek aan bevestiging eindigt het mandaat van het gecoöpteerde raadslid na afloop van de algemene vergadering, zonder dat dit afbreuk doet aan de regelmatigheid van de samenstelling van de raad tot op dat ogenblik.";

2° in paragraaf 4 worden de woorden "de §§ 2 en 3 van" opgeheven.

Art. 7. In artikel 14, § 1, van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, c), worden de woorden "een jaar" vervangen door de woorden "twee jaar";

2° paragraaf 1 wordt aangevuld met de volgende leden, luidende:

"De tuchtinstanties van het Instituut besluiten of zij de schorsing of de schrapping bekend zullen maken en, in voorkomend geval, op welke wijze dit dient te gebeuren.

De tuchtinstanties van het Instituut kunnen de uitspraak van de tuchtstraf opschorten of de uitvoering van de tuchtstraf uitstellen en hier bijzondere voorwaarden voor bepalen. Bij niet-naleving van de bepaalde voor- waarden roept de voorzitter van de tuchtinstantie die de tuchtstraf heeft uitgesproken, ambtshalve of op verzoek van de voorzitter van het Instituut, de bedrijfsjurist, op om te verschijnen op een zitting van de tuchtinstantie, met het oog op het uitspreken van een tuchtstraf of het opheffen van het uitstel.

De tuchtinstanties van het Instituut kunnen in hun beslissing de kosten die voor het onderzoek en voor de behandeling op de

été occasionnés par l'instruction et par l'examen à l'audience.

Un juriste d'entreprise radié ne peut être réinscrit à la liste des membres de l'Institut qu'après l'expiration d'un délai de cinq ans depuis la date où la décision de radiation est passée en force de chose jugée et si des circonstances extraordinaires le justifient. »

Art. 8. Dans l'article 19 de la même loi, modifié par la loi du 10 avril 2014, les mots "du conseil d'appel" sont remplacés par les mots « de la commission d'appel ».

Donné à

Par le Roi :

Le Ministre de la Justice,

hoorzitting werden gemaakt ten laste leggen van de betrokken bedrijfsjurist.

Een geschrapte bedrijfsjurist kan slechts worden heringeschreven op de ledenlijst van het Instituut na het verstrijken van een termijn van vijf jaar nadat de beslissing tot schrapping in kracht van gewijsde is gegaan en indien buitengewone omstandigheden het wettigen."

Art. 8. In de Franse tekst van artikel 19 van dezelfde wet, zoals gewijzigd bij de wet van 10 april 2014, worden de woorden "*du conseil d'appel*" vervangen door de woorden "*de la commission d'appel*".

Gegeven te

Van Koningswege:

De Minister van Justitie,

Vincent Van Quickenborne

EXPOSÉ DES MOTIFS

MEMORIE VAN TOELICHTING

RÉSUMÉ

Plus de vingt ans après la création de l'Institut des juristes d'entreprise, il y a lieu d'actualiser la législation y relative. Cet avant-projet de loi vise en particulier à entreprendre les réformes suivantes:

- moderniser les missions de l'Institut, le mettant ainsi au niveau des autres ordres professionnels ;
- inscrire dans la loi certains aspects importants de la profession tels que l'indépendance intellectuelle ou le fait que les juristes d'entreprise rendent des avis relatifs à la position juridique de leur employeur ;
- permettre à une personne membre de l'organe de direction ou d'administration d'une entreprise de devenir juriste d'entreprise sous statut d'indépendant si la loi lui interdit d'exercer ce mandat de direction par le biais d'un contrat de travail ;

- confirmer la jurisprudence existante concernant la portée de la confidentialité des avis des juristes d'entreprise ;
- confirmer la possibilité de tenir une assemblée générale électronique, en particulier pour tenir compte de mesures sanitaires éventuelles affectant les réunions en grand groupe ;

- habiliter, en cas de vacance de mandat, le conseil de l'Institut à coopter un membre jusqu'à la prochaine assemblée générale ;

- moderniser l'arsenal disciplinaire de l'Institut, notamment en instaurant des modalités en cas de suspension ou radiation.

SAMENVATTING

Meer dan twintig jaar na de oprichting van het Instituut voor bedrijfsjuristen is de betreffende wetgeving aan een update toe. Meer bepaald beoogt dit voorontwerp van wet de volgende hervormingen:

- de opdrachten van het Instituut te moderniseren en zodoende op één lijn te brengen met andere beroepsordes;
- bepaalde belangrijke aspecten van het beroep in de wet te verankeren, zoals de intellectuele onafhankelijkheid of het feit dat bedrijfsjuristen advies geven over de bepaling van de rechtspositie van hun werkgever;
- de mogelijkheid te bieden om bedrijfsjurist te worden onder het statuut van zelfstandige voor een persoon die lid is van een bestuursorgaan van een onderneming, indien de wet hem verbiedt deze bestuursopdracht uit te oefenen door middel van een arbeidsovereenkomst;
- de bestaande rechtspraak omtrent de draagwijdte van de vertrouwelijkheid van de adviezen van de bedrijfsjurist te bevestigen;
- de mogelijkheid van een elektronische algemene vergadering te bevestigen, in het bijzonder om rekening te houden met eventuele gezondheidsmaatregelen op vergaderingen in grote groepen;
- de raad van het Instituut de mogelijkheid te bieden om, bij het openvallen van een mandaat, een lid te coöpteren tot aan de volgende algemene vergadering;

- het tuchtarsenaal van het Instituut te moderniseren, met onder meer modaliteiten in geval van schorsing of schrapping.

GENERALITES

ALGEMEEN

Juriste d'entreprise, une profession réglementée depuis la loi du 1er mars 2000

Bedrijfsjurist, een gereglementeerd beroep sinds de wet van 1 maart 2000

Le métier de juriste d'entreprise a été reconnu par la loi du 1er mars 2000 créant un Institut des juristes d'entreprise (IJE) en raison de sa spécificité et de l'intérêt général qu'il représente pour une vie de l'entreprise sécurisée et par conséquent pour l'ordre public économique.

Dans ce cadre, le juriste d'entreprise a un titre protégé et ses avis juridiques sont confidentiels. Il est également soumis à une déontologie propre, garantissant son indépendance intellectuelle et l'IJE a instauré une formation continue, contribuant à la garantie de qualité de son travail. Le juriste d'entreprise a la particularité, qui fait également sa force, de rendre ses avis juridiques depuis l'intérieur de l'entreprise, de nature à lui donner une bonne compréhension de ses activités et de ses processus.

L'IJE a fêté ses vingt ans en 2020 et compte plus de 2 000 membres.

En établissant le statut de juriste d'entreprise, le législateur a donc reconnu la pertinence de la fonction de conseiller juridique interne à l'entreprise rendant des avis juridiques à son employeur (le rôle légal et autonome du juriste d'entreprise doit par ailleurs être distingué du rôle d'un conseiller « juridique » qui fournit des services juridiques aux clients de son entreprise).

L'importance de la confidentialité des avis du juriste d'entreprise a été reconnue comme une condition nécessaire à un exercice adéquat du métier. Le métier de juriste d'entreprise a, ce faisant, acquis sa place à côté des autres métiers juridiques, avec une déontologie propre.

Au cours des vingt années d'existence de cette profession légalement reconnue, le monde a également changé à une vitesse sans précédent. Les crises successives ont provoqué une multiplication des lois et des règlements. Sous l'influence des changements liés à la globalisation et à la géopolitique, d'énormes changements ont été opérés dans l'organisation de la société sur les plans administratif, économique, financier

Het beroep van bedrijfsjurist werd bij wet van 1 maart 2000 tot oprichting van een Instituut voor bedrijfsjuristen (IBJ) erkend omwille van zijn eigenheid en het algemeen belang ervan voor een rechtsveilig ondernemingsleven en bijgevolg voor de economische openbare orde.

In deze context heeft de bedrijfsjurist een beschermde titel en zijn juridische adviezen zijn vertrouwelijk. Hij is ook onderworpen aan een eigen deontologie, die zijn intellectuele onafhankelijkheid waarborgt; tevens heeft het IBJ een voortgezette opleiding geïntroduceerd die de kwaliteit van het werk van de bedrijfsjurist garandeert. De bedrijfsjurist heeft de bijzondere eigenschap, en dat is eveneens zijn kracht, om intern vanuit de onderneming juridisch advies te geven, waardoor hij een goed inzicht krijgt in haar activiteiten en processen.

Het IBJ vierde zijn twintigste verjaardag in 2020 en heeft meer dan 2 000 leden.

Bij de uitwerking van het statuut van bedrijfsjurist heeft de wetgever dan ook de relevantie van de functie van een intern juridisch adviseur, die juridisch advies geeft aan zijn werkgever, erkend (de wettelijke en autonome rol van de bedrijfsjurist dient immers te worden onderscheiden van de rol van een "juridisch" adviseur die juridische diensten verleent aan klanten van zijn onderneming).

Het belang van de vertrouwelijkheid van de adviezen van de bedrijfsjurist werd erkend als noodzakelijke voorwaarde voor een adequate uitoefening van het beroep. Het beroep van bedrijfsjurist heeft zodoende zijn plaats ingenomen naast dat van de andere juridische beroepen, met een eigen deontologie.

In het twintigjarige bestaan van dat wettelijk erkend beroep is de wereld eveneens met een ongeziene snelheid veranderd. Opeenvolgende crisissen hebben geleid tot een toename van de wet- en regelgeving. Onder invloed van de globalisering en geopolitieke veranderingen vonden enorme veranderingen plaats in de ordening van de samenleving op bestuurlijk, economisch, financieel en sociaal vlak. Bedrijven kunnen

et social. C'est uniquement grâce à un accompagnement juridique adapté que les entreprises parviennent à faire face à cette législation toujours plus étendue et complexe.

deze steeds uitgebreidere en complexe wetgeving alleen maar aan dankzij een aangepaste juridische begeleiding.

Un rôle sociétal

Dans le monde de l'entreprise, c'est en premier lieu et surtout le juriste d'entreprise qui doit guider son entreprise de manière sécurisée à travers cette législation, de telle sorte que les dirigeants d'entreprise et le management puissent en toute confiance se baser sur les avis « in-house » ou l'assistance juridique adéquate pour prendre les bonnes décisions. Le juriste d'entreprise connait en outre comme nul autre l'ADN de son entreprise et est, précisément en raison de sa position particulière en tant que personne de confiance indépendante et expert, sollicité et reconnu.

Een maatschappelijke rol

In de ondernemingswereld is het in de eerste plaats en voornamelijk de bedrijfsjurist die zijn bedrijf veilig door deze wetgeving dient te loodsen zodat de bedrijfsleiders en het management zich in alle vertrouwen op de “in-house” adviezen of adequate juridische bijstand kunnen steunen om de juiste beslissingen te nemen. De bedrijfsjurist kent bovendien als geen ander het DNA van zijn onderneming en wordt precies omwille van zijn bijzondere positie als onafhankelijke vertrouwenspersoon en deskundige aangezocht en erkend.

Le nombre de juristes d'entreprise est, depuis la création de l'Institut, et bien que l'inscription en tant que juriste d'entreprise ne soit pas obligatoire, rapidement devenu un groupe de professionnels grandissant rapidement et comptant actuellement de plus de 2000 membres. Ainsi grâce à l'action de l'Institut des juristes d'entreprise, le métier s'est davantage professionnalisé et nos entreprises et autres organisations sociales sont, au plus haut niveau, assistées par des juristes d'entreprise, qui agissent comme une boussole juridique. L'assistance par des juristes d'entreprise dans un environnement toujours plus complexe et réglementé est souvent vue comme un signe de bonne gouvernance.

Hoewel de inschrijving als bedrijfsjurist niet verplicht is, is het aantal bedrijfsjuristen, sinds de oprichting van het Instituut, een snelgroeiende groep professionals geworden van meer dan 2000 leden. Mede dankzij de werking van het Instituut voor bedrijfsjuristen werd het beroep meer geprofessionaliseerd en worden onze ondernemingen en andere maatschappelijke organisaties op het hoogste niveau bijgestaan door bedrijfsjuristen, die functioneren als een juridisch kompas. De bijstand door bedrijfsjuristen wordt in een steeds complexere en meer gereguleerde omgeving vaak als een teken van goed bestuur gezien.

Par le biais d'une assistance juridique indépendante qualitative et intellectuelle, le juriste d'entreprise contribue au respect du droit par les entreprises. Le juriste d'entreprise joue un rôle important dans la prévention de procédures judiciaires et administratives dans un pays où elles sont nombreuses et ont pris un retard structurel. Dans les litiges, le juriste d'entreprise est souvent la personne qui est la mieux placée pour encourager le recours à des méthodes alternatives de résolution des conflits, telle que la médiation.

Door middel van kwalitatieve en intellectueel onafhankelijke juridische bijstand draagt de bedrijfsjurist bij tot naleving van het recht door ondernemingen. De bedrijfsjurist speelt een belangrijke rol in het voorkomen van gerechtelijke en administratieve procedures in een land waar ze talrijk zijn en een structurele achterstand hebben. In rechtsgeschillen is de bedrijfsjurist vaak de persoon die het best in staat is om het gebruik van alternatieve geschillenbeslechtingsmethoden, zoals bemiddeling, aan te moedigen.

Donner des avis sur la position juridique de son entreprise est même l'une des tâches essentielles du juriste d'entreprise, qui s'inscrit également dans l'exercice des droits de la défense de l'entreprise, afin d'éviter des conflits juridiques non seulement coûteux et chronophages, mais qui peuvent également menacer des valeurs économiques telles que le maintien de relations sereines et durables, le cas échéant à l'échelle internationale.

Une condition indispensable à cet effet est la protection de la confidentialité de ces avis au profit de l'employeur. Dans les pays de la common law, tels que le Royaume-Uni ou l'Irlande, la protection de la confidentialité des avis juridiques est connue sous le concept de « legal professional privilege », en abrégé « LPP », sans qu'il y ait de disposition légale ou de sanction pénale. Il prend différentes formes, mais les principales sont connues comme étant le « legal advice privilege » et « litigation privilege ». Il est apparu dans la jurisprudence sous forme d'un droit de refuser de témoigner en justice, fondé sur la constitution et la CEDH. En Irlande, les professions juridiques suivantes bénéficient de la protection du LPP : le solicitor, le barrister, le juriste d'entreprise salarié, l'avocat étranger et le procureur général (High Court Irlande IEHC, 28 avril 2016, McMahon/ Autorité aéronautique irlandaise, 2014 Nr.8104 P.) Au Royaume-Uni également, les juristes d'entreprise - et même les juristes d'entreprise étrangers - bénéficient de la protection de la confidentialité des avis rendus en qualité de conseiller juridique (High Court of England and Wales, Commercial Court (QBD), 11 septembre 2020, PJSC Tatneft/ Gennady Bogolyubov and others [2020] EWHC 2437 (Comm) Case No: CL-2016-000172).

Une modernisation nécessaire

Dans ce contexte, certaines dispositions de la loi du 1er mars 2000 doivent être modernisées. Les modifications envisagées n'ont pas pour seul but de renforcer le rôle sociétal du juriste d'entreprise mais visent également à répondre à une urgence certaine, compte tenu du fait que certaines dispositions de ladite loi ne sont plus adaptées

Het behoort ook immers tot één van zijn kerntaken om te adviseren over de rechtspositie van zijn onderneming, wat ook kadert in de uitoefening van de rechten van de verdediging van de onderneming, met het oog op de vermijding van juridische conflicten die niet alleen duur en tijdrovend zijn maar ook economische waarden kunnen bedreigen zoals goede en duurzame handelsrelaties, desgevallend van internationale omvang.

Een noodzakelijke voorwaarde hiervoor betreft de bescherming van de vertrouwelijkheid van deze adviezen ten gunste van de werkgever. In de common law landen zoals het Verenigd Koninkrijk en Ierland wordt de bescherming van de vertrouwelijkheid van juridische adviezen erkend onder het begrip "legal professional privilege" of afgekort LPP zonder enige wettelijke bepaling noch een strafrechtelijke sanctie. Het heeft verschillende aspecten maar de belangrijkste vormen zijn ervan zijn gekend als 'legal advice privilege' en 'litigation privilege'. Het is ontstaan in de rechtspraak als een recht om te weigeren om te getuigen in rechte, gebaseerd op de grondwet en op het EVRM. In Ierland worden de volgende juridische beroepen gekwalificeerd als beschermd door het LPP: de solicitor, de barrister, de bedrijfsjurist in loondienst, de buitenlandse advocaat en de procureur-generaal (High Court Ierland IEHC, 28 April 2016, McMahon/Ierse luchtvaartautoriteit, 2014 Nr.8104 P.) Ook in het Verenigd Koninkrijk genieten bedrijfsjuristen in loondienst en zelfs buitenlandse bedrijfsjuristen van de bescherming van deze vertrouwelijkheid van hun adviezen zoals juridische adviseurs (High Court of England and Wales, Commercial Court (QBD), 11 september 2020, PJSC Tatneft/ Gennady Bogolyubov and others [2020] EWHC 2437 (Comm) Case No: CL-2016-000172).

Een noodzakelijke modernisering

In dit verband moeten sommige bepalingen van de wet van 1 maart 2000 worden gemoderniseerd. De voorgestelde wijzigingen zijn niet alleen bedoeld om de maatschappelijke rol van de bedrijfsjurist te versterken, maar ook om tegemoet te komen aan een zekere urgentie, aangezien sommige bepalingen ervan niet meer zijn aangepast

à la société moderne, notamment en ce qui concerne l'élection des membres du conseil de l'Institut, les sanctions disciplinaires ou l'accès à la profession. Il est donc temps de traduire ces évolutions dans un cadre légal adapté à l'exercice de la profession juridique et également de consacrer dans la loi la jurisprudence et la pratique juridique développées quant à la confidentialité des avis d'un juriste d'entreprise, de sorte qu'il n'y ait plus la moindre insécurité juridique quant à sa portée et son champ d'application.

aan de moderne maatschappij, onder meer wat betreft de verkiezing van de leden van de raad van het Instituut, de disciplinaire sancties of de toegang tot het beroep. Het wordt dus tijd om deze evoluties ook te vertalen naar een aangepast wettelijk kader voor de uitoefening van het juridisch beroep en ook de ontwikkelde jurisprudentie en de rechtspraktijk m.b.t. de vertrouwelijkheid eigen aan de juridische adviesverlening van de bedrijfsjurist te verankeren bij wet zodat elke rechtsonzekerheid over de draagwijdte en toepasbaarheid ervan kan weggenomen worden.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Art. 1er

Cet article précise le fondement constitutionnel en matière de compétence.

Art. 1

Dit artikel bepaalt de grondwettelijke bevoegdheidsgrondslag.

Art. 2

L'article 2 de la loi du 1er mars 2000 créant un Institut des juristes d'entreprise est adapté de manière à moderniser et élargir les missions de l'Institut.

Premièrement, la mission de l'Institut en matière de formation est précisée, et il est confirmé que l'Institut peut organiser lui-même cette formation, qu'il peut mettre en place le système qui la sous-tend ("la supervision"), et qu'il s'agit d'une formation non limitée aux sujets purement juridiques, dans la mesure où d'autres types de connaissances, telles que l'acquisition de compétences transversales de type "soft skills" sont également pertinentes pour le travail du juriste d'entreprise.

Ensuite, trois nouvelles missions sont ajoutées.

Il s'agit premièrement de confirmer qu'en tant qu'ordre professionnel, l'Institut a pour mission de sauvegarder les valeurs de la profession, en établissant une liste non exhaustive de ces valeurs, étant entendu que celles-ci peuvent évoluer. La valeur d'"indépendance intellectuelle" signifie en

Art. 2

Artikel 2 van de wet van 1 maart 2000 tot oprichting van een Instituut voor bedrijfsjuristen wordt gewijzigd in die zin dat het de opdrachten van het Instituut moderniseert en uitbreidt.

Ten eerste wordt de missie van het Instituut op het gebied van opleiding gespecificeerd en er wordt bevestigd dat het Instituut zelf dergelijke opleidingen kan organiseren, dat het het systeem kan inrichten dat eraan ten grondslag ligt en dat het gaat om opleiding die niet beperkt is tot zuiver juridische onderwerpen, in zoverre dat andere soorten kennis zoals de verwerving van transversale "soft skills" ook van belang zijn voor het werk van de bedrijfsjurist.

Vervolgens worden drie nieuwe opdrachten ingevoerd.

Ten eerste wordt de opdracht van het Instituut als beroepsorde bevestigd, die strekt tot het vrijwaren van de waarden van het beroep, door een niet-exhaustieve lijst van deze waarden voorop te stellen en met dien verstande dat deze waarden kunnen evolueren. De waarde "intellectuele

particulier que le juriste conserve une certaine indépendance dans sa mission de conseiller juridique quelles que soient ses relations contractuelles avec l'entreprise. Cette valeur est liée à la valeur de "loyauté", qui fait référence au respect de la loi poursuivi par le juriste dans l'exercice de sa profession. Ce n'est qu'en toute indépendance intellectuelle, dans le respect de son éthique professionnelle, que le juriste peut adéquatement conseiller l'entreprise en attirant son attention sur les règles à respecter. La troisième valeur citée, « la compétence », renvoie à l'expertise du juriste d'entreprise, qui est notamment garantie par la formation continue du juriste d'entreprise ; le juriste d'entreprise est un expert du droit pertinent pour sa pratique. Enfin, la "confidentialité" renvoie à la confiance dont jouit le juriste d'entreprise de par sa fonction, comme en témoigne également la confidentialité de ses avis reconnue par l'article 5 de la même loi.

onafhankelijkheid" betekent in het bijzonder dat de jurist een zekere onafhankelijkheid in zijn opdracht als juridisch adviseur behoudt, ongeacht zijn contractuele relaties met de onderneming. Deze waarde is gekoppeld aan de waarde van "loyaliteit", welke verwijst naar het respect voor de wet zoals dat door de jurist in de uitoefening van zijn beroep wordt nagestreefd. Alleen in volledige intellectuele onafhankelijkheid, overeenkomstig zijn beroepsethiek, kan de jurist de onderneming adequaat adviseren door haar aandacht op de te volgen regels te vestigen. De derde genoemde waarde, "bekwaamheid", verwijst naar de deskundigheid van de bedrijfsjurist, die onder meer wordt gewaarborgd door de voortgezette opleiding van de bedrijfsjurist; de bedrijfsjurist is een deskundige op het gebied van het recht dat relevant is voor zijn praktijk. Ten slotte verwijst de "vertrouwelijkheid" naar het vertrouwen dat de bedrijfsjurist uit hoofde van zijn functie geniet, zoals de vertrouwelijkheid van zijn adviezen die door dezelfde wet in artikel 5 wordt erkend.

La deuxième nouvelle mission de l'Institut consiste à soutenir ses membres dans l'exercice de leur profession. À l'instar d'autres instituts et ordres professionnels, l'Institut doit pouvoir, en vertu de la loi, fournir des outils, des procédures, des informations ou d'autres mesures afin de soutenir ses membres dans l'exercice de leur profession.

De tweede nieuwe opdracht van het Instituut bestaat er in zijn leden te steunen bij de uitoefening van hun beroep. Net als andere instituten en beroepsordes moet het Instituut krachtens de wet de mogelijkheid hebben om instrumenten, procedures, informatie of andere maatregelen ter ondersteuning van de leden bij de uitoefening van hun beroep te verstrekken.

Enfin, la troisième nouvelle mission de l'institut consiste à prendre des initiatives et des mesures utiles en vue de défendre les intérêts de la profession de juriste d'entreprise. Cette mission concerne le groupe professionnel dans son ensemble. L'ajout de cette mission offre une base légale suffisamment large pour que l'Institut puisse défendre valablement les intérêts de la profession en fonction des évolutions de la société, dans la mesure où ils ne relèvent pas des autres missions définies dans ce même article.

Ten slotte bestaat de derde nieuwe opdracht van het Instituut in het nemen van initiatieven en nuttige maatregelen ter verdediging van de belangen van het beroep van de bedrijfsjurist. Deze opdracht betreft de beroepsgroep als een geheel. De toevoeging van deze missie biedt het Instituut een voldoende brede juridische basis om de belangen van het beroep rechtsgeldig te verdedigen in overeenstemming met de ontwikkelingen in de maatschappij, voor zover deze niet vallen onder de andere opdrachten zoals bepaald in ditzelfde artikel.

Les modifications apportées par cet article rapprochent par ailleurs la description des missions de l'Institut de celles d'autres instituts et ordres professionnels (voir notamment l'article 62, § 1er, de la loi du 17 mars 2019 relative aux professions d'expert-

De wijzigingen die dit artikel met zich meebrengt, zorgen voor een toenadering van de beschrijving van de opdrachten van het Instituut tot die van andere instituten en beroepsordes (zie met name artikel 62, § 1, van de wet van 17 maart 2019 betreffende de

comptable et de conseiller fiscal, l'article 64 de la loi du 7 décembre 2016 portant organisation de la profession et de la supervision publique des réviseurs d'entreprises, l'article 15 de l'arrêté royal n° 79 du 10 novembre 1967 relatif à l'Ordre des médecins et l'article 38 de la loi du 26 juin 1963 créant un Ordre des architectes).

beroepen van accountant en belastingadviseur, artikel 64 van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, artikel 15 van het koninklijk besluit nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der artsen en artikel 38 van de wet van 26 juni 1963 tot instelling van een orde van architecten).

Art. 3

Art. 3

L'article 4 de la même loi concerne les conditions d'admission à l'Institut. Celles-ci sont adaptées afin, d'une part, de requérir du juriste d'entreprise qu'il exerce la profession en toute indépendance intellectuelle et, d'autre part, afin d'admettre comme juriste d'entreprise sous statut d'indépendant une personne membre de l'organe de direction ou d'administration d'une entreprise lorsque la loi interdit d'exercer ce mandat de direction ou d'administration par le biais d'un contrat de travail. Enfin, il est confirmé dans l'article 4 que les tâches du juriste d'entreprise comprennent les avis relatifs à l'évaluation de la situation juridique.

Artikel 4 van dezelfde wet betreft de toelatingsvoorwaarden tot het Instituut. Die worden aangepast om enerzijds van de bedrijfsjurist te vergen dat hij het beroep met volledige intellectuele onafhankelijkheid uitoefent en om anderzijds toe te laten dat een persoon die lid is van een bestuursorgaan van een onderneming, bedrijfsjurist wordt als zelfstandige, indien de wet verbiedt deze bestuursopdracht uit te oefenen door middel van een arbeidsovereenkomst. Uiteindelijk wordt er bevestigd in artikel 4 dat de taken van de bedrijfsjurist adviezen betreffende de bepaling van de rechtspositie bevatten.

A titre préliminaire, il convient de rappeler que le présent projet de loi ne s'applique qu'aux juristes d'entreprises, c'est-à-dire les juristes qui sont membres de l'Institut des juristes d'entreprise, au cours de leur période d'affiliation, et non d'autres juristes non affiliés à l'Institut travaillant éventuellement au sein d'une entreprise.

Er zij vooraf aan herinnerd dat dit wetsontwerp alleen van toepassing is op bedrijfsjuristen, d.w.z. juristen die lid zijn van het Instituut voor bedrijfsjuristen, tijdens de periode van hun lidmaatschap, en niet op andere juristen die niet bij het Instituut zijn aangesloten en die eventueel in een onderneming werkzaam zijn

En ce qui concerne, premièrement, l'indépendance intellectuelle, déjà abordée plus haut, il convient de noter qu'elle constitue la pierre angulaire de la profession de juriste d'entreprise et qu'elle est déjà une obligation déontologique. Elle est la garantie que le juriste d'entreprise puisse rendre ses avis à l'entreprise de manière indépendante, quelles que soient les circonstances. Elle se définit comme la capacité à déterminer le contenu d'un avis juridique en âme et conscience, de manière autonome et confidentielle, indépendamment d'autres considérations. C'est grâce à cette indépendance intellectuelle que le juriste d'entreprise peut pleinement remplir son rôle sociétal et contribuer au respect de la loi par l'entreprise.

Wat ten eerste de intellectuele onafhankelijkheid, die hierboven reeds werd besproken, betreft, moet worden opgemerkt dat zij de hoeksteen van het beroep van bedrijfsjurist vormt en reeds een deontologische verplichting is. Zij geeft de garantie dat de bedrijfsjurist, ongeacht de omstandigheden, op onafhankelijke wijze zijn advies aan de onderneming kan geven. Zij wordt gedefinieerd als het vermogen om de inhoud van een juridisch advies naar eer en geweten, autonoom en vertrouwelijk te bepalen, los van andere overwegingen. Het is dankzij deze intellectuele onafhankelijkheid dat de bedrijfsjurist zijn maatschappelijke rol ten volle kan vervullen en kan bijdragen tot de naleving van de wet door de onderneming.

En permettant, deuxièmement, la possibilité d'admettre comme membres de l'Institut certains juristes indépendants, très strictement définis comme exposé ci-avant et ci-après, cet article répond à une lacune dans la loi actuelle selon laquelle seuls les juristes salariés peuvent obtenir le statut de juriste d'entreprise, ce qui excluait donc tous les responsables de départements juridiques internes lorsque ces responsables sont également membres de l'organe de direction ou d'administration d'une entreprise lorsque la loi interdit d'exercer ce mandat de direction ou d'administration par le biais d'un contrat de travail. Dans la pratique, ces personnes ne combinent pas ce statut d'indépendant (requis par la loi) avec une fonction de salarié pour la même entreprise. Au sein des secteurs bancaire et des assurance, il est même depuis peu *interdit* aux membres de l'organe légal d'administration et aux membres du comité de direction d'exercer une autre fonction en qualité de salarié au sein de la même entreprise (ou au sein d'une société dans laquelle elle détient une participation)[1].

Door ten tweede te voorzien in de mogelijkheid om bepaalde zelfstandige juristen, zeer strikt gedefinieerd, toe te laten tot het Instituut, komt dit artikel tegemoet aan een lacune in de huidige wet, die bepaalt dat enkel bedrijfsjuristen in loondienst het statuut van bedrijfsjurist kunnen verkrijgen, wat dus alle hoofden van interne juridische afdelingen uitsluit indien deze ook lid zijn van een directie- of bestuursorgaan van een onderneming wanneer de wet verbiedt om dit directie- of bestuursmandaat uit te oefenen door middel van een arbeidsovereenkomst. In de praktijk combineren deze personen dit zelfstandigenstatuut (dat bij wet is vereist) niet met een functie in loondienst bij hetzelfde bedrijf. In de bank- en verzekeringssector is het voor leden van het wettelijk bestuursorgaan en leden van het directiecomité onlangs zelfs verboden een andere functie als loontrekkende uit te oefenen in dezelfde onderneming (of in een vennootschap waarin zij een deelneming heeft)[2].

Le principe reste que le juriste d'entreprise exerce son métier dans le cadre d'un contrat de travail (ou statut). Il se distingue en ce sens de l'avocat, lequel exerce son métier sous son titre d'avocat, en complète autonomie et indépendance à l'égard des différents clients qu'il conseille, assiste et représente.

Het principe blijft dat de bedrijfsjurist zijn beroep in het kader van een arbeidsovereenkomst (of statuut) uitoefent. Daarin onderscheidt hij zich van de advocaat. Deze laatste oefent zijn beroep uit onder zijn beroepstitel van advocaat, in volledige autonomie en onafhankelijkheid ten aanzien van de verschillende cliënten die hij adviseert, bijstaat en vertegenwoordigt.

L'unique exception à cette exigence de contrat de travail (ou statut) prévue par cet article est le cas où le juriste d'entreprise exerce un mandat dans un organe de direction ou d'administration que la loi interdit d'exercer par le biais d'un contrat de travail. Une distinction est faite entre le fait d'agir en tant que juriste d'entreprise et en tant que membre d'un organe de direction ou d'administration. Si le juriste d'entreprise intervient en tant que membre d'un organe de

De enige uitzondering op de vereiste van een arbeidsovereenkomst (of statuut) is het geval waarin de bedrijfsjurist een mandaat opneemt in een bestuursorgaan waarvan de wet verbiedt dit door middel van een arbeidsovereenkomst uit te oefenen. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen het optreden als bedrijfsjurist en als lid van een bestuursorgaan. Indien de bedrijfsjurist als lid van een bestuursorgaan fungeert, is hij of zij niet actief als bedrijfsjurist die juridisch

[1] Cf. les articles 153 et 199 de la loi du 27 juin 2021, *M.B.*, 9 juillet 2021, introduisant un nouvel article 62/1 dans loi du 25 avril 2014 relative au statut et au contrôle des établissements de crédit et des sociétés de bourse (loi bancaire) et un nouvel article 83/1 dans la loi du 13 mars 2016 relative au statut et au contrôle des entreprises d'assurance ou de réassurance (loi assurance).

[2] Zie artikels 153 en 199 van de wet van 27 juni 2021, *B.S.* 9 juli 2021, die een nieuw artikel 62/1 invoegen in de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen en beursvennootschappen (bankwet) en een nieuw artikel 83/1 in de wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op de verzekerings- of herverzekeringsondernemingen (verzekeringswet).

direction ou d'administration, il n'agit pas en tant que juriste d'entreprise fournissant une assistance juridique mais en tant que membre de cet organe.

Cet article n'autorise donc à devenir membre de l'Institut sans contrat de travail (ou statut) que les personnes physiques qui, au sein de « l'employeur » visé par l'article 4, § 1er, 2°, de la loi du 1er mars 2000, ou des entreprises ou des organismes qui lui sont liés, exercent un mandat ne pouvant pas être exercé sous la forme d'un contrat de travail en vertu de la loi. Il est, en particulier, fait référence aux articles 5:70, 6:58, 7:85, 7:105 et 7:107 du Code des sociétés et associations.

La catégorie de juristes d'entreprise exerçant sous statut d'indépendant ainsi créée est tout à fait exceptionnelle et limitée à cette situation restreinte. Elle ne vise que des juristes internes qui, sans être liés par contrat de travail (ou statut) à l'employeur, sont néanmoins structurellement et fonctionnellement intégrés à l'entreprise et assistent celle-ci depuis l'intérieur. La règle interdisant toute utilisation abusive du titre de juriste d'entreprise, telle que pour des actes relevant de la vie privée ou relevant d'autres activités professionnelles (voir article 2 du Code de déontologie de l'IJE *juncto* article 6 de la même loi), reste naturellement d'application pour cette catégorie restreinte de juristes d'entreprise. En d'autres termes, ils ont le statut de juriste d'entreprise uniquement au regard de leur relation avec cette entreprise, comme les salariés qui ne sont juristes d'entreprise qu'en ce qui concerne le travail au profit de leur employeur.

A cet égard, il convient de rappeler les règlementations existantes pour lutter contre le blanchiment d'argent, qui comprennent des implications pour cette catégorie restreinte de juristes d'entreprise sous statut d'indépendant s'ils remplissent les conditions visées à l'article 5, 25°/1 de la loi du 18 septembre 2017 relative à la prévention du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme et à la limitation de l'utilisation des espèces, ils seront directement soumis aux obligations découlant de cette règlementation anti-blanchiment.

bijstand verleent maar wel als lid van dit orgaan.

Dit artikel laat dus enkel de mogelijkheid toe om bedrijfsjurist te worden zonder arbeidsovereenkomst (of statuut) voor natuurlijke personen die binnen de "werkgever" bedoeld in artikel 4, § 1, 2°, van de wet van 1 maart 2000, of de ermee verbonden ondernemingen of instellingen, een mandaat uitoefenen dat volgens de wet niet mag worden uitgeoefend door middel van een arbeidsovereenkomst. Er wordt in het bijzonder verwezen naar de artikelen 5:70, 6:58, 7:85, 7:105 en 7:107 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen.

De aldus gecreëerde categorie van bedrijfsjuristen, actief als zelfstandige, is heel uitzonderlijk en beperkt tot deze begrensde situatie. Hiermee worden enkel de interne juristen bedoeld die, zonder verbonden te zijn door een arbeidsovereenkomst (of statuut), niettemin structureel en functioneel in de onderneming geïntegreerd zijn en deze van binnenuit bijstaan. De regel die elk misbruik van de titel van bedrijfsjurist, zoals handelingen die behoren tot het privéleven of tot andere professionele activiteiten verbiedt (zie artikel 2 van de deontologische code van het IBJ *juncto* artikel 6 van dezelfde wet), blijft natuurlijk ook van toepassing op deze beperkte categorie bedrijfsjuristen. Met andere woorden, zij hebben de status van bedrijfsjurist alleen in functie van hun relatie met die onderneming, zoals de werknemers die alleen bedrijfsjurist zijn met betrekking tot hun dienstverlening ten gunste van hun werkgever.

In dit verband, dient men de bestaande regelgeving ter voorkoming van het witwassen van geld voor ogen te houden, die onder meer implicaties voor deze beperkte categorie van bedrijfsjuristen onder een zelfstandig statuut met zich meebrengen indien ze de voorwaarden vervullen van artikel 5, 25°/1 van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, zullen ze rechtstreeks onderworpen zijn aan deze antiwitwaswetgeving.

Enfin, cet article modifie la liste (non cumulative) de tâches devant être exercées à titre principal pour pouvoir être juriste d'entreprise, en précisant qu'elles peuvent comprendre les « avis relatifs à l'évaluation de la situation juridique » de l'entreprise. Ce faisant, il confirme le lien existant entre les activités du juriste d'entreprise et le droit fondamental à l'assistance juridique de l'entreprise.

En effet, la confidentialité des avis du juriste d'entreprise au profit de son employeur, reconnue à l'article 5 de la même loi, vise à garantir le droit fondamental du justiciable, en l'occurrence le droit de l'entreprise à un conseil et une assistance juridiques: celle-ci doit pouvoir divulguer sans crainte les informations pertinentes à des fins de conseil ou d'assistance et pouvoir soumettre ses questions et problèmes à un conseiller en qui elle peut avoir pleinement confiance pour une analyse juridique experte, afin d'obtenir un conseil juridique lui permettant de savoir comment elle doit appliquer la loi ou comment elle doit interpréter et définir sa position juridique et agir en conséquence.

Cependant, dans un arrêt cité plus bas du 5 mars 2013, la Cour d'appel de Bruxelles, se basant sur les travaux préparatoires de la loi du 1er mars 2000, n'a pas admis, dans la motivation de sa décision, que la confidentialité des avis du juriste d'entreprise soit fondée sur le droit à l'assistance juridique de l'entreprise (droit fondamental reconnu à l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme, CEDH), acceptant uniquement qu'elle se fonde sur le droit au respect de la vie privée et familiale (article 8 CEDH).

L'assistance juridique a, en réalité, deux composantes:
- d'une part, les avis relatifs à la position juridique du justiciable à la lumière d'une procédure (civile, administrative ou pénale) en cours ou potentielle, et

- d'autre part, la défense et la représentation en justice en tant que telles.

Ten laatste wijzigt dit artikel de (niet cumulatieve) lijst van taken die men in hoofdzaak moet uitoefenen om bedrijfsjurist te worden, door te verduidelijken dat de taken van de bedrijfsjuristen "adviezen betreffende de bepaling van de rechtspositie" van de onderneming kunnen bevatten. Zodoende bevestigt het de bestaande link tussen de activiteiten van de bedrijfsjurist en het fundamenteel recht van de onderneming op juridische bijstand.

De vertrouwelijkheid van adviezen van de bedrijfsjurist ten gunste van zijn werkgever, erkend in artikel 5 van dezelfde wet, heeft inderdaad tot doel het fundamentele recht van de rechtzoekende te garanderen, in dit geval het recht van de onderneming op juridisch advies en juridische bijstand: de onderneming moet zonder vrees de relevante informatie voor het advies of de bijstand kunnen meedelen, haar vragen en problemen kunnen voorleggen aan een adviseur die ze volledig kan vertrouwen voor een deskundige juridische analyse, om zo juridisch advies te verkrijgen over hoe zij de wet moet naleven of hoe zij haar rechtspositie wetsconform dient te begrijpen, te bepalen en er naar te handelen.

Echter, in een arrest van 5 maart 2013 hieronder geciteerd, heeft het hof van beroep van Brussel, steunend op de parlementaire voorbereiding van de wet van 1 maart 2000, in de motivering van zijn beslissing immers niet erkend dat de vertrouwelijkheid van de adviezen van de bedrijfsjurist gestoeld is op het recht op rechtsbijstand van de onderneming (het grondrecht erkend in artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, het EVRM), maar enkel op het recht op eerbiediging van het privé en gezinsleven (artikel 8 EVRM).

Rechtsbijstand bestaat in feite uit twee componenten:
- enerzijds gaat het om adviezen met betrekking tot de rechtspositie van de rechtszoekende in het licht van een lopende of potentiële (civiele, administratieve of strafrechtelijke) procedure;
- anderzijds gaat het om de verdediging en juridische vertegenwoordiging als zodanig.

La première composante tombe naturellement sous l'activité du juriste d'entreprise, qui peut fournir des avis à son entreprise sur l'engagement ou l'évitement d'une procédure et sur son positionnement en cours de procédure. Il ne saurait en être autrement dans la mesure où la loi du 1er mars 2000 reconnaît déjà actuellement un véritable rôle de conseiller juridique, au sein de l'entreprise, au juriste d'entreprise, notamment à l'actuel article 4, § 1er, 3° (selon lequel, parmi ses tâches, le juriste d'entreprise peut "conseiller et prêter assistance en matière juridique;") et à l'article 5, § 1er, (qui prévoit que la confidentialité vaut "dans le cadre de son activité de conseil juridique"). Ceci a déjà été confirmé par le ministre belge des Finances en réponse à une question parlementaire: "L'article 440 du Code judiciaire prévoit un monopole de plaidoirie pour les avocats. La représentation liée à une procédure demeure le privilège de l'avocat. Cette disposition s'applique également aux conseils relatifs à la manière d'engager ou d'éviter une telle procédure. Cette dernière fonction de conseil peut évidemment être assurée également par un juriste d'entreprise, un comptable, un expert-comptable ou un autre conseiller." (Doc. Parl. Chambre, 2016/2017, n° 2566/3, 11).

La deuxième composante, à savoir la représentation et la défense devant des juridictions, telles qu'exercées par l'avocat, ne relèvent pas de l'activité du juriste d'entreprise. La modification apportée n'apporte aucun changement à cet égard.

Art. 4

L'article 5 de la même loi, siège de la confidentialité des avis juridiques du juriste d'entreprise, est complété afin d'intégrer les clarifications de la jurisprudence.

La confidentialité des avis du juriste d'entreprise vise à garantir le droit fondamental du justiciable, en l'occurrence le droit de l'entreprise à un conseil et une assistance juridiques : celle-ci doit pouvoir divulguer sans crainte les informations pertinentes à des fins de conseil ou d'assistance et pouvoir soumettre de bonne

De eerste component behoort natuurlijk tot de activiteiten van de bedrijfsjurist, die zijn onderneming kan adviseren over het starten of vermijden van een rechtsgeding en over haar positie tijdens het geding. Dit kan ook niet anders aangezien de wet van 1 maart 2000 nu reeds een werkelijke rol van juridisch raadgever voor de bedrijfsjurist binnen de vennootschap erkent, in het bijzonder in huidig artikel 4, § 1, onder 3° (volgens hetwelk, onder de taken van de bedrijfsjurist onder meer het "raad geven en bijstand verlenen op juridisch vlak" valt) en in artikel 5, § 1 (dat bepaalt dat de vertrouwelijkheid van toepassing is "in het kader van zijn functie van juridisch raadsman"). Dit werd reeds bevestigd door de Belgische minister van Financiën in antwoord op een parlementaire vraag: "Artikel 440 van het Gerechtelijk Wetboek voorziet in een pleitmonopolie voor de advocaten. De vertegenwoordiging in verband met een rechtsgeding blijft het voorrecht van de advocaat. Dezelfde bepaling is ook van toepassing op advies over het instellen of vermijden van een dergelijk rechtsgeding. Deze laatste adviesfunctie kan uiteraard ook waargenomen worden door een bedrijfsjurist, een boekhouder, een accountant of een andere adviseur." (Parl. St. Kamer, 2016/2017, nr. 2566/3, 11).

De tweede component, namelijk de vertegenwoordiging en verdediging voor de rechtbank zoals beoefend door de advocaat, behoort niet tot de activiteiten van de bedrijfsjurist. De wijziging brengt geen veranderingen mee in dit opzicht.

Art. 4

De eerste paragraaf van artikel 5 van dezelfde wet, die voorziet in de vertrouwelijkheid van de juridische adviezen van bedrijfsjuristen, wordt aangevuld om de verduidelijkingen van de rechtspraak erin op te nemen.

De vertrouwelijkheid van adviezen van de bedrijfsjurist heeft tot doel het fundamentele recht van de rechtzoekende te garanderen, in dit geval het recht van de onderneming op juridisch advies en juridische bijstand: de onderneming moet zonder vrees de relevante informatie voor het advies of de bijstand kunnen meedelen, te goeder trouw haar

foi ses questions et problèmes à un conseiller en qui elle peut avoir pleinement confiance pour une analyse juridique experte, afin d'obtenir un conseil juridique lui permettant de savoir comment elle doit appliquer la loi ou comment elle doit interpréter et définir sa position juridique et agir en conséquence.

Dans son arrêt « Belgacom » du 5 mars 2013[3], la Cour d'appel de Bruxelles a précisé :
« Si dans le langage usuel sont considérés comme ''avis'', les expressions d'opinions ou de conseils, il doit être admis, à l'aune de la volonté du législateur, que sont également visés par l'article 5 la correspondance qui contient la demande d'avis, les correspondances échangées au sujet de la demande, les projets d'avis ainsi que les documents préparatoires à l'avis. » (point 53).

Ce considérant de l'arrêt de la Cour d'appel de Bruxelles du 5 mars 2013 sur l'étendue de la confidentialité des avis du juriste d'entreprise est repris presque textuellement, afin de clarifier dans la loi, pour davantage de sécurité juridique, la portée de la confidentialité du juriste d'entreprise.

Il a cependant été précisé que la « correspondance qui contient la demande d'avis » et les «correspondances échangées au sujet de la demande» ainsi visées sont internes à l'entreprise ou son groupe. La modification de la loi confirme ainsi la situation actuelle. Si l'avis est partagé en dehors (du groupe) de l'entreprise, il perd son caractère confidentiel[5], sans préjudice de l'application

vragen en problemen kunnen voorleggen aan een adviseur die ze volledig kan vertrouwen voor een deskundige juridische analyse, om zo juridisch advies te verkrijgen over hoe zij de wet moet naleven of hoe zij haar rechtspositie wetsconform dient te begrijpen, te bepalen en er naar te handelen.

In zijn "Belgacom"-arrest van 5 maart 2013[4], heeft het Hof van Beroep van Brussel bepaald dat:
"Indien het verstrekken van opvattingen of aanbevelingen in standaardtaal als "advies" moet worden beschouwd, moet in het licht van de bedoeling van de wetgever worden aanvaard dat artikel 5 ook betrekking heeft op de correspondentie die het verzoek om advies bevat, de correspondentie die in verband met het verzoek is uitgewisseld, ontwerpadviezen en voorbereidende documenten voor het advies." (paragraaf 53).

Deze overweging van het arrest van het Hof van beroep te Brussel van 5 maart 2013 over de draagwijdte van de vertrouwelijkheid van de adviezen van bedrijfsjuristen wordt bijna letterlijk overgenomen, om in de wet voor meer rechtszekerheid de draagwijdte van de vertrouwelijkheid van de bedrijfsjurist te verduidelijken.
Er wordt echter verduidelijkt dat de "correspondentie die het verzoek om advies bevat" en de "correspondentie die in verband met het verzoek is uitgewisseld" moeten worden verstaan als intern binnen de onderneming(sgroep). De wetswijziging bevestigt ook zo de bestaande situatie. Indien het advies buiten de

[3] Bruxelles, 5 mars 2013, *D & T*, 2015, 2, p. 422, note RUTTEN, S., *Juristenkrant*, 2013 (édition BOCKEN, J.), afl. 267, 1; *J.L.M.B.*, 2013, 21, p. 1136 et http://jlmbi.larcier.be/ (10 June 2013), note BUYLE, J., VAN GERVEN, D.; *Jaarboek Marktpraktijken*, 2013, 1331; *T.B.H.*, 2013 (édition SOHET, A.), 5, p. 472 et http://www.rdc-tbh.be/ (6 juin 2013); *T.B.H.*, 2014, 3, p. 270 et http://www.rdc-tbh.be/ (6 April 2014), note L'ECLUSE, P., MARIEN, L.; *T.B.M.*, 2013, 2, p. 191 et http://www.tbm-rcb.be/ (24 février 2014). Cet arrêt a été confirmé par la Cour de Cassation dans son arrêt du 22 janvier 2015, à la suite d'un pourvoir ne portant pas sur le point de la confidentialité (Cass., 22 janvier 2015, C.13.0532.F, www.cass.be.)

[4] Brussel, 5 maart 2013, *D & T*, 2015, 2, p. 422, noot RUTTEN, S., *Juristenkrant*, 2013 (editie BOCKEN, J.), afl. 267, 1; *J.L.M.B.*, 2013, 21, p. 1136 en http://jlmbi.larcier.be/ (10 juni 2013), noot BUYLE, J., VAN GERVEN, D.; *Jaarboek Marktpraktijken*, 2013, 1331; *T.B.H.*, 2013 (editie SOHET, A.), 5, p. 472 en http://www.rdc-tbh.be/ (6 juni 2013); *T.B.H.*, 2014, 3, p. 270 en http://www.rdc-tbh.be/ (6 april 2014), noot L'ECLUSE, P., MARIEN, L.; *T.B.M.*, 2013, 2, p. 191 en http://www.tbm-rcb.be/ (24 februari 2014). Deze beslissing werd bevestigd door het Hof van Cassatie in zijn arrest van 22 januari 2015, naar aanleiding van een cassatieberoep die niet over de vertrouwelijkheid ging (Cass., 22 januari 2015, C.13.0532.F, www.cass.be.)

[5] Voir également Bruxelles, 5 mars 2013, *op. cit.*, point 54: « Il s'ensuit que la confidentialité perd sa raison d'être lorsque son bénéficiaire l'a abandonnée lui-même en révélant l'acte et son contenu à une personne étrangère à

d'autres formes de confidentialité telles que, par exemple, le secret professionnel de l'avocat.

Au lieu des « documents préparatoires à l'avis » visés par la Cour d'appel, la formulation « documents établis en préparation à l'avis » est utilisée, confirmant que les documents déjà existants émanant d'autres personnes que le juriste d'entreprise ou établis à d'autres fins ne peuvent pas être « couverts » par la confidentialité, conformément d'ailleurs à la jurisprudence de la Cour de cassation selon laquelle la confidentialité ne pourrait en tout état de cause pas être utilisée pour faire échapper certains documents aux investigations des autorités[7], ni d'ailleurs être invoquée si le juriste d'entreprise collabore à une infraction pénale[8]. La modification apportée ne déroge pas à la jurisprudence selon laquelle la confidentialité ne peut pas être invoquée en cas d'infraction pénale. Une assistance en vue de commettre une infraction pénale à laquelle le juriste participerait ne bénéficie donc pas de la protection de l'article 5 de la loi. Les documents confidentiels non utiles qui sont saisis à tort ne seront toutefois pas nécessairement conservés dans le dossier pénal[9].

onderneming(sgroep) wordt gedeeld, verliest het ook de vertrouwelijkheid[6] zonder afbreuk te doen aan andere gronden van vertrouwelijkheid zoals bv. het beroepsgeheim van advocaten.

In plaats van de door het Hof van beroep vermelde "voorbereidende documenten" wordt de formulering "documenten opgesteld ter voorbereiding van het advies" gebruikt, waarmee wordt bevestigd dat reeds bestaande documenten uitgaande van andere personen dan de bedrijfsjurist of opgesteld voor andere doeleinden niet onder de vertrouwelijkheid kunnen worden "gedekt", in overeenstemming trouwens met de rechtspraak van het Hof van Cassatie volgens welke de vertrouwelijkheid in geen geval kan worden ingeroepen om bepaalde documenten aan de onderzoeken van autoriteiten te onttrekken[10], en evenmin kan worden ingeroepen in geval van medewerking van de bedrijfsjurist aan een misdrijf[11]. De aangebrachte wijziging druist niet in tegen de rechtspraak volgens welke er in geval van een strafbaar feit geen beroep kan worden gedaan op de vertrouwelijkheid. Bijstand om een strafbaar feit te plegen waaraan de jurist zou deelnemen, geniet dus geen bescherming onder artikel 5 van de wet. Niet-dienstige, maar vertrouwelijke stukken die ten onrechte in beslag genomen werden, zullen echter niet noodzakelijk bewaard blijven in het strafdossier[12].

---

l'entreprise ».

[6] Zie ook Brussel, 5 maart 2013, *op. cit.*, punt 54: "Il s'ensuit que la confidentialité perd sa raison d'être lorsque son bénéficiaire l'a abandonnée lui-même en révélant l'acte et son contenu à une personne étrangère à l'entreprise".

[7] Cf. mutatis mutandis, M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY, D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, die Keure / la Charte, 2021, p.555 : « *la protection liée au secret professionnel de l'avocat ne peut s'étendre aux situations où l'avocat détourne le secret de sa finalité pour soustraire aux investigations de la justice des éléments de preuve et en général, pour protéger la personne poursuivie et ce, d'autant plus s'il est lui-même mis en cause comme complice ou coauteur dans les faits qui font l'objet de l'instruction. Dans ces conditions, la saisie pourra porter sur les objets ou documents formant le corpus delicti (ce qui a servi à l'infraction ou le produit de celle-ci) ou étrangers à l'exercice des droits de la défense, ces pièces ne pouvant être considérées comme couvertes par le secret professionnel.* ».

[8] Cass., 29 novembre 2016, AR15070/N, www.juridat.be.

[9] Voir notamment Cass., 1 février 2000, *T. Strafr.*, 2001, p. 123.

[10] Zie mutatis mutandis, M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY, D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, die Keure / la Charte, 2021, p. 555 : "*la protection liée au secret professionnel de l'avocat ne peut s'étendre aux situations où l'avocat détourne le secret de sa finalité pour soustraire aux investigations de la justice des éléments de preuve et en général, pour protéger la personne poursuivie et ce, d'autant plus s'il est lui-même mis en cause comme complice ou coauteur dans les faits qui font l'objet de l'instruction. Dans ces conditions, la saisie pourra porter sur les objets ou documents formant le corpus delicti (ce qui a servi à l'infraction ou le produit de celle-ci) ou étrangers à l'exercice des droits de la défense, ces pièces ne pouvant être considérées comme couvertes par le secret professionnel".*

[11] Cass. 29 november 2016, AR15070/N, www.juridat.be

[12] Zie met name Cass. 1 februari 2000, *T. Strafr*. 2001, 123.

Tout devoir de confidentialité a une finalité spécifique d'intérêt individuel ou sociétal et cette finalité détermine également son champ d'application, en indiquant jusqu'où il s'étend et quelles informations tombent dans son champ d'application. Au-delà, il n'est pas applicable et, par conséquent, la confidentialité ne se rapporte qu'à l'information confidentielle qui intervient dans le cadre de l'exercice de la profession spécifique et ne peut jamais servir de couverture à des activités illégales.

La précision ajoutée à l'article 5 de la même loi laisse en vigueur la pratique selon laquelle le président de l'Institut est présent ou représenté ou, du moins, informé lors de perquisitions ou saisies et participe au respect des règles précitées et au tri provisoire ou final des documents potentiellement couverts par la confidentialité.

Le juriste d'entreprise doit enfin pouvoir invoquer la confidentialité légale comme motif légitime pour refuser de dévoiler le contenu de son avis lors d'un témoignage dans le cadre d'une procédure judiciaire conformément à l'article 929 du Code judiciaire.

Art. 5

L'article 8 de la même loi est modifié pour confirmer que les assemblées générales de l'Institut peuvent bien avoir lieu de manière électronique. Ceci doit également être considéré à la lumière des récentes mesures de restriction de rassemblements mis en place à l'occasion de la pandémie de Covid-19.

Il n'est actuellement pas unanimement admis que les assemblées avec un grand nombre de participants puissent se tenir par des moyens de communication électronique. Le législateur a estimé nécessaire de le prévoir explicitement dans le Code des sociétés et des associations pour les sociétés à capitaux (SRL, SC et SA: art. 5:89, art. 6:75 et art. 7:137 du CSA). Cet ajout est également opportun pour se prémunir face à une éventuelle insécurité juridique qui pourrait

Elke vertrouwelijkheidsplicht heeft een welbepaald doel van individueel of maatschappelijk belang en die doelgebondenheid bepaalt ook zijn draagwijdte, met name tot waar het reikt en welke informatie er precies onder valt. Daarbuiten kent het geen toepassing en daarom heeft de vertrouwelijkheid ook enkel betrekking op vertrouwelijke informatie die kadert binnen de uitoefening van het specifieke beroep en kan het nooit een dekmantel zijn voor illegale activiteiten.

De precisering toegevoegd in artikel 5 van dezelfde wet laat de praktijk onverlet volgens welke de voorzitter van het Instituut bij huiszoekingen of inbeslagnames aanwezig of vertegenwoordigd is, of toch tenminste hiervan op de hoogte wordt gebracht en deelneemt aan de naleving van voornoemde regels en aan de voorlopige of definitieve schifting van documenten die mogelijkerwijs onder de vertrouwelijkheid vallen.

De bedrijfsjurist dient tenslotte de wettelijk erkende vertrouwelijkheid ook te kunnen inroepen als wettige reden tot weigering om de inhoud van zijn advies te onthullen tijdens een getuigenis in het kader van een gerechtelijke procedure, overeenkomstig artikel 929 van het Gerechtelijk Wetboek.

Art. 5

Artikel 8 van dezelfde wet wordt gewijzigd om te bevestigen dat algemene vergaderingen van het Instituut elektronisch kunnen worden gehouden. Dit moet ook worden gezien in het licht van de recente maatregelen ter beperking van bijeenkomsten naar aanleiding van de Covid-19 pandemie.

Momenteel is het niet unaniem aanvaard dat algemene vergaderingen met een groot aantal deelnemers via elektronische communicatiemiddelen kunnen worden gehouden. De wetgever achtte het noodzakelijk om dit in het Wetboek van vennootschappen en verenigingen expliciet te regelen voor kapitaalvennootschappen (BV, CV en NV: art. 5:89, art. 6:75 en art. 7:137 WVV). Deze invoeging is ook opportuun om een mogelijke rechtsonzekerheid te

faire suite à l'évolution de la jurisprudence. Il confirme indirectement que les entités, telles que l'IJE, n'ayant pas dans leur texte fondateur d'autorisation ou d'interdiction à cet égard, peuvent bien organiser une assemblée générale par le biais de moyens de communication électronique.

Il n'y a pas lieu de modifier dans le même sens l'article 10 de la même loi, réglant les réunions du conseil, dans la mesure où il est déjà admis que les réunions des organes d'administration peuvent avoir lieu de manière électronique.

Art. 6

L'article 9 de la même loi est modifié afin, d'une part, d'instaurer la possibilité pour le conseil de l'Institut de coopter un membre jusqu'à la prochaine assemblée générale et, d'autre part, de préciser ce que peuvent couvrir les modalités que l'Institut peut définir dans son règlement d'ordre intérieur en matière d'élections. Ceci doit également être considéré à la lumière des récentes mesures de restriction de rassemblements mis en place à l'occasion de la pandémie de Covid-19.

En cas de démission d'un membre du conseil, lorsqu'il n'y a pas de suppléant du même rôle linguistique, le conseil de l'Institut n'est pas valablement constitué jusqu'à la prochaine élection. Une démission aurait donc pour effet potentiel de paralyser l'institution. L'ajout proposé met ainsi l'Institut au même niveau que ce qui est prévu dans le Code des sociétés et associations pour la SRL (art. 5:71), la SC (art. 6:59), la SA (art. 7:88) et l'ASBL (art. 9:6). En permettant la cooptation d'un membre du conseil jusqu'à confirmation par l'assemblée générale, cet article permet de garantir la continuité de l'institution.

Le paragraphe 4 actuel de l'article 9 de la même loi prévoit la possibilité de fixer des modalités par le biais du règlement d'ordre intérieur de l'Institut, mais ne vise que les §§2 et 3 du même article, à savoir l'élection au sein du conseil, des président, vice-président(s), secrétaires et trésorier. En ce

voorkomen die kan ontstaan naarmate de rechtspraak zich ontwikkelt. Ze bevestigt indirect dat entiteiten zoals het IBJ, die in hun oprichtingsakte geen toestemming of verbod in dit verband hebben, een algemene vergadering kunnen organiseren door middel van elektronische communicatiemiddelen.

Het is niet nodig om artikel 10 van dezelfde wet, dat de vergaderingen van de raad regelt, in dezelfde zin te wijzigen, aangezien het reeds aanvaard is om vergaderingen van bestuursorganen in elektronische vorm te houden.

Art. 6

Artikel 9 van dezelfde wet wordt gewijzigd om enerzijds de raad van het Instituut de mogelijkheid te bieden een lid te coöpteren tot aan de volgende algemene vergadering en anderzijds te bepalen welke modaliteiten het Instituut in zijn huishoudelijk reglement inzake verkiezingsaangelegenheden kan vastleggen. Dit moet ook worden gezien in het licht van de recente maatregelen ter beperking van bijeenkomsten naar aanleiding van de Covid-19 pandemie.

In geval van ontslag van een lid van de raad en wanneer er geen plaatsvervanger in dezelfde taalrol is, is de raad van het Instituut pas bij de volgende verkiezing rechtsgeldig samengesteld. Een ontslag zou dus tot gevolg kunnen hebben dat de instelling verlamd raakt. De voorgestelde invoeging brengt het Instituut dus op hetzelfde niveau als hetgeen is voorzien in het Wetboek van vennootschappen en verenigingen voor de BV (art. 5:71), de CV (art. 6:59), de NV (art. 7:88) en de VZW (art. 9:6). Dit artikel verzekert de continuïteit van de instelling door aldus de coöptatie van een lid van de raad tot aan de bevestiging ervan door de algemene vergadering toe te staan.

Het huidige vierde lid van artikel 9 van dezelfde wet voorziet in de mogelijkheid om verdere modaliteiten uit te werken in het huishoudelijk reglement van het Instituut, doch verwijst enkel naar §§ 2 en 3 van hetzelfde artikel, namelijk de verkiezing van de voorzitter, de ondervoorzitter(s), de

que le paragraphe 4 tel que modifié vise désormais l'article 9 dans son ensemble, cela confirme et clarifie que le règlement d'ordre intérieur de l'Institut peut en outre valablement définir les modalités relatives à l'élection des membres du conseil par l'assemblée générale et relatives à la cooptation (visées au § 1er, tel qu'adapté, de l'article 9).

secretaris en de penningmeester binnen de raad. In de gewijzigde paragraaf 4, wordt nu verwezen naar artikel 9 in zijn geheel, wat verduidelijkt en bevestigt dat het huishoudelijk reglement van het Instituut ook de modaliteiten voor de benoeming van de leden van de raad door de algemene vergadering en voor de coöptatie (bedoeld in § 1, zoals aangepast, van artikel 9) op rechtsgeldige wijze kan bepalen.

Art. 7

L'article 14 de la même loi est modifié afin de renforcer et clarifier l'arsenal des sanctions disciplinaires de l'Institut et de permettre d'assortir les sanctions de modalités.

La première modification consiste, dans l'alinéa 1er de l'article 14, à augmenter la durée de la sanction de suspension à deux ans, au lieu d'un an.

Ensuite, un nouvel alinéa 3 clarifie que les instances disciplinaires doivent décider s'il y a lieu ou non de rendre publique une sanction de suspension ou de radiation et selon quelle forme. Cet alinéa répond à la question de savoir s'il faut considérer la publication comme une sanction à part entière ou non, en ce qu'il la présente comme une forme de décision à part entière, dont la motivation est requise en vertu de l'article 15, § 4, alinéa 1er, de la même loi. N'est pas visée par cette publicité la notification de la décision ou de la sanction à l'employeur, qui est prévue et réglée par l'article 21 de la même loi.

Le nouvel alinéa 4 permet désormais aux instances disciplinaires de l'Institut, à savoir la commission de discipline et la commission d'appel, de suspendre le prononcé de la condamnation ou de surseoir à l'exécution de la sanction, le cas échéant sous condition. Il est ainsi pallié à des lacunes évidentes, qui feraient par exemple, qu'un juriste poursuivi au pénal pourrait bénéficier de suspension ou sursis de la sanction pénale pour certains faits sans que l'instance disciplinaire n'ait la faculté d'appliquer les mêmes modalités au niveau disciplinaire. Ces modalités vont également dans le sens d'un système disciplinaire plus

Art. 7

Artikel 14 van dezelfde wet wordt gewijzigd om het tuchtreglement van het Instituut aan te scherpen en te verduidelijken, alsook om te voorzien dat bepaalde sancties gepaard kunnen gaan met voorwaarden.

De eerste wijziging op het niveau van het eerste lid van artikel 14 bestaat uit de verlenging van de duur van de sanctie van schorsing tot twee jaar, in plaats van één jaar.

Vervolgens wordt in een nieuw derde lid verduidelijkt dat de tuchtinstanties moeten beslissen of zij een sanctie van schorsing of staking al dan niet openbaar maken, alsook in welke vorm. Dit lid biedt een antwoord op de vraag of de publicatie al dan niet als een volwaardige sanctie moet worden beschouwd, in die zin dat ze wordt voorgesteld als een volwaardige beslissing waarvoor een motivering is vereist op grond van artikel 15, § 4, eerste lid, van dezelfde wet. Deze publicatie omvat echter niet de kennisgeving van de beslissing of de sanctie aan de werkgever, zoals die is voorzien en geregeld in artikel 21 van dezelfde wet.

Het nieuwe vierde lid biedt vanaf nu de tuchtinstanties van het Instituut, namelijk de tuchtcommissie en de beroepscommissie, de mogelijkheid om de uitspraak van de straf op te schorten of de uitvoering van de tuchtstraf uit te stellen, indien nodig onder voorwaarden. Dit biedt een antwoord op een aantal flagrante tekortkomingen, die bijvoorbeeld zouden betekenen dat een jurist die strafrechtelijk wordt vervolgd kan genieten van opschorting of uitstel van de strafrechtelijke sanctie voor bepaalde handelingen, zonder dat het tuchtorgaan de bevoegdheid heeft om dezelfde modaliteiten toe te passen op het niveau van de tucht. Deze modaliteiten

juste et nuancé et plus respectueux des droits de la défense.

Les dispositions pertinentes de la même loi relatives à la procédure (voir Section 3. – De la discipline, art. 13 à 21) et les dispositions du règlement de procédure de l'Institut (Arrêté royal portant le règlement de discipline de l'Institut des juristes d'entreprise, *M.B.*, 3 mai 2006), dont celles prévoyant le droit de se faire assister par un avocat ou juriste d'entreprise, à savoir l'article 15, § 3, alinéa 1er, de la même loi ou la possibilité de faire appel de la décision révoquant le sursis ou prononçant une sanction dans le cadre de cette audience, comme prévu de manière générale à l'article 17 de la même loi, s'appliquent également en cas d'audience relative au (non-)respect des conditions du sursis ou de la suspension.

Un nouvel alinéa 5 prévoit que les instances disciplinaires de l'Institut peuvent décider que les frais engagés pour l'enquête et l'examen à l'audience soient mis à la charge du juriste d'entreprise concerné, car il n'y a aucune raison que l'Institut supporte lui-même les frais occasionnés par une infraction disciplinaire. Ce mécanisme est également de nature à augmenter l'efficacité du système disciplinaire de l'Institut.

Enfin, la modification suivante précise, par l'ajout d'un dernier alinéa dans le même paragraphe, de quelle manière un juriste d'entreprise radié peut demander sa réinscription. En l'état actuel, le juriste radié peut simplement demander sa réinscription au lendemain de sa radiation. Or la radiation est la sanction la plus lourde pouvant être prononcée par les instances disciplinaires de l'Institut. Il est dès lors proposé d'instaurer un délai d'attente de cinq années avant de pouvoir demander une réinscription, étant précisé que des circonstances extraordinaires doivent justifier la réinscription après la radiation.

Les changements apportés par cet article rapprochent par ailleurs l'arsenal disciplinaire de l'Institut de celui d'autres ordres

dragen ook bij tot een eerlijker en genuanceerder tuchtstelsel dat de rechten van de verdediging nog beter respecteert.

De pertinente bepalingen van dezelfde wet die betrekking hebben op de procedure (zie Afdeling 3. – Beroepstucht, art. 13 tot 21) en de bepalingen van het tuchtreglement (Koninklijk besluit van 19 april 2006 houdende het tuchtreglement van het Instituut voor bedrijfsjuristen, *B.S.* 3 mei 2006), zoals deze die het recht voorziet zich te laten bijstaan door een advocaat of bedrijfsjurist, overeenkomstig artikel 15, § 3, eerste lid, van dezelfde wet of de mogelijkheid om beroep in te stellen tegen het besluit tot intrekking van de schorsing of tot oplegging van een sanctie tijdens deze zitting, zoals algemeen voorzien door artikel 17 van dezelfde wet, gelden ook voor zittingen met betrekking tot het (niet-) naleven van de voorwaarden van de uitstel of schorsing.

Een nieuw vijfde lid bepaalt dat de tuchtinstanties van het Instituut kunnen beslissen de kosten die voor het onderzoek en voor de behandeling ter terechtzitting werden gemaakt ten laste te leggen van de betrokken bedrijfsjurist, aangezien er geen reden is om het Instituut zelf de kosten te laten dragen in geval van een tuchtrechtelijk vergrijp. Dit mechanisme zal wellicht de doeltreffendheid van de tuchtregeling van het Instituut vergroten.

Ten slotte, door in dezelfde paragraaf een laatste lid in te voegen, verduidelijkt de volgende wijziging de manier waarop een bedrijfsjurist die van het register is geschrapt opnieuw om inschrijving kan verzoeken. In de huidige situatie kan een uitgeschreven jurist eenvoudigweg de dag nadat hij of zij is uitgeschreven een aanvraag indienen om opnieuw te worden ingeschreven. Opvallend is echter dat schrapping de strengste sanctie vormt die door de tuchtinstanties van het Instituut kan worden uitgesproken. Daarom wordt voorgesteld een wachttijd van vijf jaar in te voeren voordat om herinschrijving kan worden verzocht, met dien verstande dat buitengewone omstandigheden inschrijving na schrapping moeten rechtvaardigen.

De wijzigingen die door dit artikel worden aangebracht, brengen het tuchtapparaat van het Instituut ook meer op gelijke voet met dat

professionnels (voir notamment les articles 460 et 472 du Code judiciaire).

Art. 8

Le présent article vise à corriger une erreur dans la version française de l'article 19 de la même loi, apparue lors de sa modification par la loi du 10 avril 2014 modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne la procédure devant la Cour de cassation et la procédure en récusation.

Le Ministre de la Justice,

van andere beroepsordes (zie met name de artikelen 460 en 472 van het Gerechtelijk Wetboek).

Art. 8

Dit artikel is bedoeld om een fout te corrigeren in de Franse versie van artikel 19 van dezelfde wet, die is opgedoken bij de wijziging van de wet van 10 april 2014 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de procedure voor het Hof van Cassatie en de procedure tot wraking.

De Minister van Justitie,

Vincent Van Quickenborne